

O'zbekiston xalqiga murojaat



Qadrlı vatandoshlar!

Ma'lumki, Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 1992 yil 14 oktyabrdagi rezolyutsiyasiga muvofiq, har yil 3 dekabr sanasi butun dunyoda **Xalqaro nogironlar kuni** sifatida nishonlanib kelmoqda.

Bundan ko'zlangan asosiy maqsad – nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlarini ijtimoiy hayotning barcha sohalarida himoya qilish, ularning muammolariga keng jamoatchilik e'tiborini jalb etishdan iborat.

Ezgulik, mehr-oqibat, insonparvarlik timsoli bo'lgan ushbu ayyomda mamlakatimizdagi **bir millionga yaqin** imkoniyati cheklangan va nogironligi bo'lgan fuqarolarimizga hurmat-ehtirom va ezgu tilaklarimni bildiraman.

Mehr-muruvvatli va bag'rikeng xalqimiz azal-azaldan yordamga muhtoj, imkoniyati cheklangan insonlarga e'tibor va g'amxo'rlik ko'rsatishni jamiyatda tinchlik, do'stlik va hamjihatlikni mustahkamlashga xizmat qiladigan eng muhim qadriyatlardan biri sifatida e'zozlab keladi.

Ana shunday ezgu an'analarimizni bugungi zamon talablari asosida rivojlantirish maqsadida so'nggi yillarda mamlakatimizda **imkoniyati cheklangan fuqarolarimizni qo'llab-quvvatlash, ular uchun zarur barcha sharoitlarni yaratish borasidagi davlat siyosati yangi bosqichga** ko'tarilmoqda.

Buning tasdig'ini **“Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlarini himoya qilish to'g'risida”gi Qonun qabul qilingani, mamlakatimiz Nogironlar huquqlari to'g'risidagi xalqaro konvensiyaga** qo'shilgani, sohada mustahkam qonuniy baza yaratilgani misolida ko'rish mumkin.

Shu asosda imkoniyati cheklangan va nogironligi bo'lgan shaxslarning jamiyatdagi mavjud imkoniyatlardan foydalanish, harakatlanish, sog'liqni saqlash, ta'lim, bandlik, rehabilitatsiya, siyosiy-ijtimoiy hayotda ishtirok etish bilan bog'liq huquqlari ta'minlanmoqda.

Bu borada **“Inson qadri uchun” tamoyili** asosida Yangi O'zbekistonda **inklyuziv rivojlanish, ya'ni aholining barcha qatlamlari uchun teng huquq va imkoniyatlarni ta'minlashga** qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilayotgani muhim rol o'ynamoqda.

Biz ushbu yo'nalishda **nogironligi bo'lgan insonlar - jamiyatning to'laqonli a'zolari, degan**

tamoyilga amal qilgan holda izchil ish olib bormoqdamiz.

Chindan ham, biz barpo etayotgan yangi, erkin va demokratik davlatda jamiyatning har bir a'zosi bilim olish, zamonaviy kasb-hunarlarini egallash, o'z iste'dod va qobiliyatini ro'yobga chiqarish, mehnat bilan band bo'lish uchun zarur imkoniyatlarga ega bo'lishi shart.

Biz uchun nogironligi bo'lgan insonlarni ijtimoiy hayotimizning barcha sohalariga jalb etish ustuvor yo'nalish hisoblanadi. Yaqinda bo'lib o'tgan Prezident saylovida shu masalalarga alohida e'tibor qaralib, nogironligi bo'lgan shaxslar saylov uchastkalariga kelib-ketishlari uchun transport bilan ta'minlangani, Brayl alifbosida saylov byulletenlari tayyorlangani va saylov uchastkalarini panduslar bilan jihozlangani ularning siyosiy-ijtimoiy jarayonlarda faol ishtirok etishlarini ta'minlash yo'lida muhim qadam bo'lganini xalqaro va xorijiy kuzatuvchilar ham e'tirof etdilar.

Imkoniyati cheklangan fuqarolar uchun yaratilayotgan sharoitlar haqida gapirganda, so'nggi ikki yilda pensiya va nafaqa oluvchi nogironligi bo'lgan shaxslar soni **100 ming nafarga** ko'payib, ularning miqdori qariyb **2 barobar**ga oshirilganini ta'kidlash lozim. Shuningdek, barcha hududlarda **"Saxovat va ko'mak" umummilliy harakati** doirasida hamda **"temir daftar", "ayollar daftari" va "yoshlar daftari"**ga kiritilgan imkoniyati cheklangan yurtdoshlarimizga manzilli ijtimoiy yordam ko'rsatish tizimi yo'lga qo'yildi.

Nogironligi bo'lgan shaxslarni hayotga moslashtirish va ijtimoiy reabilitatsiya qilish borasida ham katta ishlar amalga oshirilmoqda. Masalan, keyingi yillarda 27 ta tibbiy-ijtimoiy muassasalar rekonstruksiya qilinib, zamonaviy talablarga mos bo'lgan 1,5 mingta davolash-reabilitatsiya o'rinlari foydalanishga topshirildi.

Ana shunday fuqarolarimizga **bepul beriladigan protez-ortopediya buyumlari va reabilitatsiya texnik vositalari**ning ro'yxati **22 turdan 27 tagacha** ko'paytirildi. Xususan, joriy yilning o'zida nogironligi bo'lgan bolalarning hayot sifatini yaxshilash maqsadida ular byudjet mablag'lari hisobidan qariyb 40 milliard so'mlik protez-ortopediya va reabilitatsiya moslamalari, koxlear implantlar hamda boshqa maxsus buyumlar bilan ta'minlandi.

Bundan tashqari, xalq ta'limi tizimida inklyuziv ta'limni rivojlantirish dasturini amalga oshirish ishlari boshlandi, 300 dan ortiq maktablarda imkoniyati cheklangan bolalarning bilim olishi uchun zarur sharoitlar yaratildi.

Haqiqiy matonat egasi bo'lgan nogiron yigit-qizlarimizning **jahon maydonlarida yuqori natijalarni qo'lga kiritib, Vatanimiz bayrog'ini baland ko'tarib kelayotganlari barchamizga cheksiz g'urur-iftixor bag'ishlaydi.** Jumladan, shu yil Tokioda o'tkazilgan Paralimpiya o'yinlarida O'zbekiston vakillari **8 ta oltin, 5 ta kumush va 6 ta bronza** medallarini qo'lga kiritgani har qanday tahsin va tasannolarga munosibdir.

Ta'kidlash joizki, 3 dekabr sanasi butun dunyoda paralimpiyachilarni sharaflaydigan ayyomga aylanib bormoqda. Shuning uchun ham azmu shijoatli paralimpiyachi sportchilarimizni yana bir bor chin dildan qutlab, ularga xalqaro maydonlarda yuksak cho'qqilarni zabt etishda yangi muvaffaqiyatlar tilab qolaman.

Hayotning boshqa sohalarida ham yuksak marralarni egallashga qodir bo'lgan yoshlarimiz o'z qobiliyat va imkoniyatlarini to'liq namoyon etishi, hayotda o'zining munosib o'rnini topishiga ko'maklashish - bundan buyon ham biz uchun ustuvor vazifa bo'lib qoladi. Shu maqsadda hamda nogironligi bo'lgan shaxslar o'zlarini jamiyatning ajralmas qismi sifatida his etib yashashlari uchun ularga qo'shimcha shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan alohida dastur qabul qilib, uni albatta amalga oshiramiz.

Ushbu dasturning mazmun-mohiyati **Birlashgan Millatlar Tashkilotining Barqaror rivojlanish maqsadlari** bilan hamohang bo'lib, unda nogironlikni belgilashda tibbiy yondashuvdan ijtimoiy yondashuvga o'tish asosiy vazifa sifatida belgilanadi.

Endi **nogironligi bo'lgan shaxslar - "muammosi bor insonlar"** degan qarashdan voz kechib, **ularning imkoniyatini kengaytirish uchun, avvalo, ijtimoiy-iqtisodiy tizimni takomillashtirish** yo'lidan borishimiz zarur.

Shuning uchun dasturda quyidagi masalalarga alohida e'tibor qaratiladi.

Birinchidan, nogironligi bo'lgan yoshlarga **barcha darajada sifatli ta'lim olishi uchun teng imkoniyatlar yaratiladi.**

Jumladan, kelgusi o'quv yilidan boshlab alohida ta'lim olishga ehtiyoji bor bolalarning **24 foizi**, 2025 yilda esa **40 foizi oddiy maktablarda** o'qishi uchun barcha sharoitlar yaratiladi. Shuningdek, **inklyuziv ta'limning** resurs markazlari soni **14 barobar**ga ko'payib, 200 tadan oshadi.

Ikkinchidan, nogironligi bo'lgan shaxslarni **kasb-hunarga o'qitish** va ular uchun **munosib ish o'rinlarini yaratish** orqali ularning daromadini ko'paytirishga qaratilgan chora-tadbirlar yanada kuchaytiriladi. Bu borada ularni zamonaviy kasb-hunarga o'qitish bo'yicha maxsus dasturlar ishlab chiqiladi.

Shuningdek, har bir inson uchun davlat hisobidan kasb-hunar o'rganish imkoniyati yaratiladi, shu maqsadda ajratiladigan mablag'lar 2 barobarga oshiriladi.

Barcha darajadagi davlat idoralariga imkoniyati cheklangan fuqarolarni ular uchun mos keladigan ishga qabul qilishda ustunlik va imtiyoz beriladi.

Bundan tashqari, tadbirkorlarning nogironligi bo'lgan shaxslarni ishga qabul qilish borasidagi tashabbuslari qo'llab-quvvatlanib, ularni rag'batlantirish choralari ko'riladi. Jumladan, bunday tadbirkorlar va ishga qabul qilingan fuqarolarga qo'shimcha soliq imtiyozlari beriladi va davlat tomonidan subsidiyalar ajratiladi.

Uchinchidan, nogironligi bo'lgan shaxslarning salomatligini asrash, ularga tibbiy xizmatlar ko'rsatish ishlari tizimli ravishda davom ettiriladi.

Nogironligi bo'lgan bolalarni sog'lomlashtirish uchun Respublika bolalar tibbiy rehabilitatsiya markazi va uning hududiy filiallari tashkil etiladi.

Shuningdek, har yili 2 ming nafar bolada tug'ma yurak nuqsoni va bosh miyadagi patologik o'zgarishlar bo'yicha jarrohlik amaliyotini o'tkazish belgilanmoqda.

To'rtinchidan, imkoniyati cheklangan fuqarolar mamlakatimizning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy hayotida faol qatnashishi uchun "to'siqsiz muhit", ya'ni, qulay sharoit yaratiladi.

Jumladan, yangi barpo etiladigan davlat idoralari binolari, ijtimoiy ob'ektlar, bog' va parklar, jamoat transportida maxsus infratuzilma yaratish, davlat xizmatlari ko'rsatish tizimini nogironligi bo'lgan shaxslarga moslashtirish bo'yicha choralar ko'riladi, ular uchun maxsus axborot portallari, teleko'rsatuvlar, adabiyotlar va kutubxonalar soni ko'paytiriladi.

Mamlakatimizning barcha hududlarida barpo etilayotgan **"Yangi O'zbekiston" massivlarida** nogironligi bo'lgan shaxslarga uy-joy sharoitlarini yaxshilash uchun subsidiya va imtiyozli kreditlar beriladi.

Eng muhimi, barcha darajadagi rahbarlar va davlat idoralari mas'ullari tomonidan nogironligi bo'lgan shaxslarning muammolarini o'rganish va hal qilish bo'yicha doimiy muloqot tizimi yo'lga qo'yiladi.

Bir fikrni alohida ta'kidlab aytmoqchiman: jamiyatimizning eng ehtiyojmand qatlamlaridan biri bo'lgan nogironlar bilan bog'liq faoliyatimizni tanqidiy qayta ko'rib chiqar ekanmiz, bu insonlar ham mamlakatimiz fuqarolari, bizning yurtdoshlarimiz ekanini, binobarin, hech qachon o'zlarini yolg'iz his etmasliklari, ijtimoiy va iqtisodiy hayotimizda faol ishtirok etishlari uchun bundan buyon ham barcha kuch va imkoniyatlarimizni safarbar etamiz. Bir so'z bilan aytganda, O'zbekistonda hech kim mehr va e'tibordan chetda qolmaydi.

Ishonchim komil, 3 dekabr - Xalqaro nogironlar kuni mamlakatimiz ijtimoiy-siyosiy hayotida mustahkam

o'rin egallab, jamiyatimizda ezgulik, mehr-oqibat, gumanizm g'oyalarini yanada chuqur qaror toptirishga xizmat qiladigan muhim sanalardan biri bo'lib qoladi.

Biz bu borada siz, azizlarga - ko'pni ko'rgan otaxon va onaxonlarimizga, hurmatli xotin-qizlarimizga, hayotga dadil kirib kelayotgan navqiron yoshlarimizga, doimo ezgu va savob ishlar qilib yashashga intiladigan butun xalqimizga tayanamiz.

Millati, tili va dinidan qat'i nazar, inson qadr-qimmati va sha'nini ulug'lash, har bir fuqaro haqida e'tibor va g'amxo'rlik, mehr-muruvvat, saxovat va olijanoblik biz qurayotgan Yangi O'zbekiston jamiyatining hayot qoidasi bo'lib qoladi.

Barchangizni ana shunday olijanob ishlarda faol ishtirok etishga da'vat etaman.

Chuqur hurmat-ehтиrom bilan,

Shavkat Mirziyoyev,
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti

Manba